

*Михайлов Р.В.**

КОМУНІТАРНА ПОЛІТИКА СТРАХОВОГО РИНКУ В КРАЇНАХ ЄС

З початку 70-х років основною метою страхового законодавства, яке розроблялось на рівні Європейського Союзу, було створення єдиного ринку, як передбачено в Угоді про створення ЄС. Така політика підтверджувалася підписанням Директив щодо різних аспектів функціонування страхових ринків.

До основних складових комунітарної політики страхового ринку в країнах ЄС слід віднести:

1. Єдиний ринок страхових послуг.

В директивах про страхову діяльність визначено режим нагляду, який передбачає видачу єдиної ліцензії та виключний пруденційний нагляд з боку компетентного органу країни-члена ЄС, де зареєстрована страхова компанія. Такий режим нагляду дає можливість страховій компанії працювати в будь-якій країні ЄС згідно з принципом вільного створення філій та вільного надання послуг. Єдиний ринок страхових послуг було створено в середині 90-х років після прийняття директив про страхування третього покоління - директиви про страхування життя (92/96/ЄЕС) та директиви про види страхування, інші ніж страхування життя (92/49/ЄЕС) [1.4].

2. Страхування життя.

Згідно з чинним законодавством, що регулює діяльність страхових компаній, страховик не може одночасно займатись страхуванням життя та видами страхування, іншими ніж страхування життя. Це пояснюється природними відмінностями ризиків, притаманних кожному з названих видів страхування, а також вимогами, що висувуються до фінансів та обліку. Директиви, що стосувалися страхування життя були наступні: 79/267/ЄЕС, 90/619/ЄЕС, 92/96/ЄЕС.

3. Види страхування, інші ніж страхування життя.

Починаючи з 70-х років відбулось три етапи прийняття директив, що стосувались відповідно видів страхування, інших ніж страхування життя (директиви 73/239/ЄЕС, 88/357/ЄЕС, 92/49/ЄЕС). Інші директиви також вносили зміни до основних директив про страхування життя та види страхування, інші ніж страхування життя, в результаті чого правовий режим розвивався фрагментарно і став надзвичайно складним.

Особливе місце у видах страхування, інших ніж страхування життя є обов'язкове страхування відповідальності власників транспортних засобів перед третіми особами, який в усіх країнах-членах відноситься до обов'язкового виду страхування [3].

4. Технічні резерви та управління активами.

Як для компаній, що займаються страхуванням життя, так і для тих, які займаються видами страхування, іншими ніж страхування життя, визначено абсолютно різні режими роботи з активами, що представляють технічні резерви, які є основою для здійснення страхових виплат за вимогами застрахованих, і активами, що покривають інші зобов'язання і використовуються для виплат за вимогами інших кредиторів.

* аспірант кафедри світового господарства та міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: проф. Заблоцька Р.О.

5. Вимоги щодо платоспроможності та бухгалтерського обліку.

Вимога до страхових компаній забезпечувати достатній запас платоспроможності є одним з найбільш важливих загальноприйнятих пруденційних правил. Запас платоспроможності - це лише один з аспектів, хоча і дуже важливий, фінансового положення страхової компанії. Чинні вимоги щодо запасу платоспроможності були запроваджені у 1973 році з прийняттям Першої директиви стосовно діяльності страхових компаній, які займаються видами страхування, іншими ніж страхування життя (72/239/ЄЕС) та у 1979 році з прийняттям Першої директиви стосовно діяльності страхових компаній, які займаються страхуванням життя (79/267/ЄЕС) [1.5].

Режим забезпечення платоспроможності, створений у 70-і роки, було змінено і модернізовано в рамках пакету «Платоспроможність 1» та «Платоспроможність 2».

6. Регулювання ступеню концентрації на ринку страхових послуг.

У директиві 2002/87/ЄС визначено, що пруденційний нагляд здійснюватиметься за діяльністю групи в цілому, особливо в частині платоспроможності та концентрації ризику на рівні конгломерату, трансакцій, здійснюваних в межах групи, внутрішніх процедур управління ризиками на рівні конгломерату, а також відповідності менеджменту.

7. Реорганізація і припинення діяльності.

У директиві 2001/17/ЄС від 19 березня 2001 року визначено, що рішення про початок реорганізації та припинення діяльності приймає компетентний орган країни-члена ЄС, де було видано дозвіл на діяльність компанії (країна реєстрації) у відповідності до законодавства цієї країни.

8. Договірне право в галузі страхування і захист споживачів.

В ЄС договірне право в галузі страхування ще не повністю гармонізовано. Узгоджені обов'язкові правила стосуються захисту прав споживачів та права на отримання інформації, припинення дії договору та вилучення коштів на користь страхувальника. Ці правила також визначають вибір права, що застосовується до певного договору страхування та до несправедливих умов у стандартних формах.

9. Страхові посередники.

Концепція єдиного ринку страхових послуг передбачає, що страхові посередники повинні мати можливість здійснювати свою діяльність по всій території ЄС та надавати послуги вільно у відповідності до принципів, закладених у Договорі. Страхові посередники є необхідною ланкою в процесі реалізації страхових продуктів у Європейському Союзі. Таким чином, вони є важливим елементом функціонування єдиного ринку страхових послуг.

Отже, в результаті комуні тарної політики в країнах ЄС посилюється процес створення одного з найбільш конкурентних страхових ринків у світі. Страховим компаніям створені достатні умови аби поширювати власні послуги на теренах усього ЄС, маючи при цьому нагляд лише країни-члена, де компанія проходила реєстрацію. Це дає можливість диверсифікувати географію власної діяльності та підвищити прибутковість страхової справи. Позитивним наслідком таких процесів є підвищення рівня якості послуг та концентрації капіталу в компаніях, що зуміли надати найбільшу вигоду кінцевому споживачу, що на макрорівні забезпечую збільшення доходів країн-членів ЄС від діяльності страховиків та врівноважує соціально-економічні дисбаланси, що можуть виникнути в результаті непередбачуваних подій.

Література

1. Директиви ЄС:

- 1.1. 73/239/ЄЕС Перша директива Ради ЄС - Початок та здійснення професійної діяльності в галузі страхування. Електронний ресурс: <http://www.znau.ru/law/eec/eec73-239.shtml>

- 1.2. 88/357/ЕЕС Друга директива Ради про зміни до директиви 73/239/ЕЕС - Положення, спрямовані на забезпечення виконання принципу свободи надання послуг. Електронний ресурс: <http://www.znay.ru/law/eec/eec88-357.shtml>
- 1.3. 90/618/ЕЕС Зміни до директив 73/239/ЕЕС та 88/357/ЕЕС - Страхування відповідальності власників автотранспорту.
- 1.4. 92/49/ЕЕС Третя директива Ради про зміни до директив 73/239/ЕЕС та 88/357/ЕЕС. Електронний ресурс: <http://www.znay.ru/law/eec/eec92-49.shtml>
- 1.5. 2002/13/ЄС Зміни до директиви 73/239/ЕЕС - Маржа платоспроможності компаній, що займаються видами страхування, іншими ніж страхування життя. Електронний ресурс: <http://www.znay.ru/law/eec/eec2002-13.shtml>
2. <http://www.forinsurer.com>
3. Залетов О. Міжнародний досвід регулювання обов'язкового страхування//Економічний часопис-XXI. – Київ, 2004. - №3-4. - С. 41-45.